Europos Parlamentas
2024-2029

Užsienio reikalų komitetas

2025/2083(INI)

2.5.2025

PRANEŠIMO PROJEKTAS

dėl ES politinės strategijos dėl Lotynų Amerikos
(2025/2083(INI))

Užsienio reikalų komitetas

Pranešėjas: Davor Ivo Stier

TURINYS

Psl.

PASIŪLYMAS DĖL EUROPOS PARLAMENTO REZOLIUCIJOS 3

AIŠKINAMOJI DALIS 8

PRIEDAS. SUBJEKTAI ARBA ASMENYS, IŠ KURIŲ PRANEŠĖJAS GAVO INFORMACIJOS 9

PASIŪLYMAS DĖL EUROPOS PARLAMENTO REZOLIUCIJOS

dėl ES politinės strategijos dėl Lotynų Amerikos
(2025/2083(INI))

Europos Parlamentas,

– atsižvelgdamas į Europos Sąjungos sutartį, ypač į jos V antraštinę dalį dėl ES išorės veiksmų,

– atsižvelgdamas į savo 2025 m. balandžio 2 d. rezoliuciją dėl 2024 m. metinio pranešimo dėl bendros užsienio ir saugumo politikos įgyvendinimo[1],

– atsižvelgdamas į savo rezoliucijas dėl Venesuelos, visų pirma į 2025 m. sausio 21 d. rezoliuciją dėl padėties Venesueloje po prezidento posto užgrobimo 2025 m. sausio 10 d.[2] ir į 2024 m. rugsėjo 19 d. rezoliuciją dėl padėties Venesueloje[3], rezoliucijas dėl Kubos, visų pirma į 2023 m. liepos 12 d. rezoliuciją dėl ES ir Kubos politinio dialogo ir bendradarbiavimo susitarimo padėties atsižvelgiant į pastarojo meto Vyriausiojo įgaliotinio vizitą į šią salą[4] ir į 2024 m. rugsėjo 19 d. rezoliuciją dėl José Danielio Ferrero Garcíos atvejo Kuboje[5], į rezoliucijas dėl Nikaragvos, visų pirma į rezoliuciją dėl Ortegos ir Murillo režimo represijų Nikaragvoje, visų pirma prieš žmogaus teisių gynėjus, politinius priešininkus ir religines bendruomenes[6],

– atsižvelgdamas į 2023 m. birželio 7 d. Komisijos ir Sąjungos vyriausiojo įgaliotinio užsienio reikalams ir saugumo politikai bendrą komunikatą „Nauja ES ir Lotynų Amerikos bei Karibų santykių darbotvarkė“ (JOIN(2023)0017),

– atsižvelgdamas į 2021 m. gruodžio 1 d. Komisijos ir Sąjungos vyriausiojo įgaliotinio užsienio reikalams ir saugumo politikai bendrą komunikatą dėl strategijos „Global Gateway“ (JOIN(2021)0030),

– atsižvelgdamas į 2022 m. kovo 2 d. JT Generalinės Asamblėjos rezoliuciją ES-11/1 „Agresija prieš Ukrainą“,

– atsižvelgdamas į Jungtinių Tautų bendrąją klimato kaitos konvenciją (UNFCCC) ir Paryžiaus susitarimą, priimtą 2015 m. gruodžio 12 d. per 21-ąją UNFCCC šalių konferenciją,

– atsižvelgdamas į 2023 m. liepos 17–18 d. Briuselyje vykusio 2023 m. ES ir Lotynų Amerikos ir Karibų valstybių bendrijos (CELAC) aukščiausiojo lygio susitikimo deklaraciją,

– atsižvelgdamas į Vystymosi komiteto nuomonę,

---

[1] Priimti tekstai, P10_TA(2025)0057.
[2] OL C, C/2025/2148, 2025 4 23, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/2148/oj.
[3] OL C, C/2024/7215, 2024 12 10, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/7215/oj.
[4] OL C, C/2024/4001, 2024 7 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/4001/oj.
[5] OL C, C/2024/7213, 2024 12 10, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/7213/oj.
[6] OL C, C/2025/2249, 2025 4 29, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/2249/oj.

– atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 55 straipsnį,

– atsižvelgdamas į Užsienio reikalų komiteto pranešimą (A10-0000/2025),

A. kadangi ES ir Lotynų Amerikos bei Karibų (LAK) tautos palaiko ilgalaikius istorinius, kultūrinius ir ekonominius ryšius ir sudaro natūralų aljansą, grindžiamą demokratija, žmogaus teisėmis ir daugiašaliu bendradarbiavimu;

B. kadangi šių dviejų regionų bendradarbiavimas toliau stiprinamas palaikant tvirtus dvišalius santykius ir vykdant aktyvesnę veiklą su subregioniniais subjektais, pvz., MERCOSUR, Andų bendrija, CARICOM / CARIFORUM ir Ramiojo vandenyno aljansu;

C. kadangi ES ir LAK šalyse kartu paėmus gyvena du trečdaliai Jungtinių Tautų šalių narių gyventojų ir joms tenka apie 21 proc. pasaulio BVP;

D. kadangi daugiašalei taisyklėmis grindžiamai tvarkai, kuria remiantis pastaruosius 80 metų kuriama taika ir klestėjimas, vis dažniau iššūkį kelia autokratiniai režimai visame pasaulyje;

E. kadangi Rusijos karinė agresija prieš Ukrainą yra akivaizdus tarptautinės teisės pažeidimas ir kelia grėsmę pasauliniam saugumui, todėl reikia koordinuotos demokratinių partnerių, įskaitant LAK partnerius, pozicijos;

F. kadangi išorės subjektai, visų pirma Kinija, Rusija ir Iranas, didina savo įtaką LAK šalyse: Pekinas plečia investicijas į infrastruktūrą, Maskva sustiprino savo diplomatinę ir saugumo veiklą, o Teheranas didina žvalgybos veiklą regione;

G. kadangi veiksmai, kurių ėmėsi JAV prezidento D. Trumpo administracija, keičia pasaulinę geopolitinę dinamiką, ir dėl to ne tik kyla iššūkių ES ir LAK strateginei partnerystei, bet ir atsiranda galimybių ją pertvarkyti 2025 m.;

H. kadangi 2025 m. lapkričio mėn. ES ir CELAC aukščiausiojo lygio susitikimas Kolumbijoje bus pagrindinė galimybė dar kartą patvirtinti ES įsipareigojimą LAK ir parodyti, kad Europa yra patikima partnerė;

Geopolitinė ES ir LAK politinio dialogo svarba

1. pripažįsta glaudžius istorinius, kultūrinius ir ekonominius ES ir LAK ryšius, kurie yra ne tik natūralaus aljanso, bet ir tvirtos bei ilgalaikės pasirinktos partnerystės pagrindas;

2. pažymi, kad pastaraisiais dešimtmečiais ES angažavimasis regione nebuvo optimalus ir dėl to atsirado vakuumas, kurį užpildo didėjanti Kinijos, Rusijos ir Irano įtaka;

3. pripažįsta, kad reikia skubiai atnaujinti ir plėtoti ES ir LAK santykius siekiant reaguoti į vykstančius geopolitinius pokyčius, klimato kaitą, technologinę pažangą ir didėjančią nelygybę;

4. ragina ES ir jos valstybes nares dėti daugiau diplomatinių pastangų regione siekiant skatinti didesnę ES ir LAK konvergenciją svarbiausiais užsienio politikos klausimais, įskaitant tvirtesnę poziciją dėl Rusijos agresijos karo prieš Ukrainą;

5. ragina ES ir LAK glaudžiau bendradarbiauti tarptautiniuose forumuose siekiant skatinti ir ginti daugiašalę pasaulinę tvarką, tarptautinę teisę ir pagarbą demokratijai ir žmogaus teisėms;

6. yra susirūpinęs dėl demokratijos regreso LAK šalyse, matomo nuo 2019 m., ir smerkia režimus Nikaragvoje, Kuboje ir Venesueloje, kurie yra vieni autoritariškiausių pasaulyje; primena, kad Nikaragvos režimas palaiko tvirtus ryšius su kitais autokratiniais režimais, pvz., Irane, Venesueloje ir Kuboje; smerkia Kubos režimo sistemingai vykdomus žmogaus teisių pažeidimus; griežtai smerkia ir visapusiškai atmeta Venesuelos režimo suorganizuotą rinkimų klastojimą ir reikalauja, kad N. Maduro vyriausybė nutrauktų savo represijų ir išpuolių prieš pilietinę visuomenę bei opoziciją politiką;

Bendradarbiavimas ekonomikos klausimais

7. palankiai vertina tvirtą ES ir LAK ekonominę ir prekybos partnerystę, kuri grindžiama bendrais interesais skatinti tvarų augimą, stiprinti ekonominį atsparumą ir mažinti pernelyg didelę priklausomybę pasinaudojant įvairiais prekybos santykiais;

8. pabrėžia, kad ES yra didžiausia investuotoja LAK regione ir trečia pagal dydį prekybos partnerė;

9. pripažįsta, kad abiejų regionų susitarimų tinklas yra tankus, ir pabrėžia esminę geopolitinę naujų ir platesnio užmojo susitarimų ir partnerysčių sudarymo svarbą;

10. palankiai vertina tai, kad pasirašytas ES ir Čilės pažangusis pagrindų susitarimas, ir ragina jį skubiai iki galo ratifikuoti; palankiai vertina tai, kad baigtos derybos dėl ES ir MERCOSUR partnerystės susitarimo ir ES ir Meksikos visuotinio susitarimo, ir ragina skubiai juos pasirašyti ir ratifikuoti;

ES ir LAK bendradarbiavimas įgyvendinant iniciatyvą „Global Gateway“

11. atkreipia dėmesį į tai, kad ES yra pagrindinė vystomojo bendradarbiavimo LAK šalyse rėmėja, ir ragina ES ir jos valstybes nares pasinaudoti svarbiomis iniciatyvomis, pvz., strategija „Global Gateway“, siekiant padidinti investicijas LAK šalyse ir užtikrinti, kad ES išliktų stipri ir konkurencinga LAK šalių partnerė, atsižvelgiant į didėjančią Kinijos veiklą regione;

Bendradarbiavimas saugumo srityje

12. yra susirūpinęs dėl padidėjusio organizuoto nusikalstamumo ir prekybos narkotikais LAK šalyse ir dėl precedento neturinčio nelegaliai iš šio regiono į ES gabenamų neteisėtų narkotikų kiekio; pabrėžia, kad reikia stiprinti daugiašalį bendradarbiavimą kovojant su šiomis grėsmėmis įgyvendinant tokias iniciatyvas kaip ES ir LAK partnerystė teisingumo ir saugumo srityje ir „EL PAcCTO 2.0“;

13. pabrėžia ES valstybių narių vidaus reikalų ir (arba) saugumo ministrų ir Lotynų Amerikos vidaus saugumo komiteto valstybių narių ministrų, atsakingų už saugumo klausimus, strateginio bendradarbiavimo ir ES ir LAK operatyvinio bendradarbiavimo teisėsaugos srityje stiprinimo svarbą;

14. palankiai vertina pastangas stiprinti regioninį bendradarbiavimą saugumo srityje, tuo tikslu išplėtus Lotynų Amerikos vidaus saugumo komitetą ir įsteigus AMERIPOL kaip oficialią teisėsaugos instituciją, palengvinančią tarpvalstybinį koordinavimą;

15. pabrėžia, kad būtina šalinti pagrindines organizuoto nusikalstamumo priežastis, įskaitant korupciją, silpną valdymą ir socialinę nelygybę, ir pasisako už požiūrį, pagal kurį teisėsauga derinama su ilgalaike socialine politika;

Teisingumas, žmogaus teisės ir teisinė valstybė

16. palankiai vertina nuolatinį ES ir LAK bendradarbiavimą, vykdomą siekiant puoselėti demokratiją, žmogaus teises ir gerą valdymą; ES rinkimų stebėjimo misijos atlieka svarbų vaidmenį remiant sąžiningus rinkimus ir užtikrinant skaidrumą;

Parlamentinis bendradarbiavimas

17. palankiai vertina tai, kad stiprinamas ES ir LAK parlamentinis bendradarbiavimas, visų pirma pasitelkiant Europos ir Lotynų Amerikos parlamentinę asamblėją, kuri skatina dialogą pagrindiniais klausimais, pvz., prekybos, saugumo ir darnaus vystymosi;

18. atkreipia dėmesį į esminį parlamentinės diplomatijos vaidmenį stiprinant dviejų regionų santykius ir taip sudarant palankesnes sąlygas tiesioginiam dialogui su nacionaliniais ir regioniniais parlamentais;

Rekomendacijos rengiantis 2025 m. lapkričio mėn. ES ir CELAC aukščiausiojo lygio susitikimui

19. palankiai vertina 2023 m. įvykusį ES ir CELAC susitikimą ir pagal 2023–2025 m. ES ir CELAC veiksmų gaires įgyvendinamas iniciatyvas; atsižvelgdamas į tai pabrėžia, kad 2025 m. aukščiausiojo lygio susitikime reikia priimti naujas plataus užmojo veiksmų gaires, kuriomis būtų toliau stiprinama partnerystė ir atsižvelgiama į geriausią praktiką;

20. ragina šalis 2025 m. lapkričio mėn. aukščiausiojo lygio susitikime dar kartą patvirtinti savo bendrą įsipareigojimą siekti daugiašališkumo ir taikos;

21. ragina šalis griežtai pasmerkti tebesitęsiantį Rusijos agresijos karą, ypač visus rimtus tarptautinės teisės ir tarptautinės humanitarinės teisės pažeidimus;

22. mano, jog svarbu, kad ES ir LAK susitartų kartu skatinti pasaulines žaliąsias iniciatyvas, pvz., derybas dėl tarptautinės sutarties, kuria siekiama išvengti taršos plastiku;

23. ragina toliau glaudžiai bendradarbiauti skaitmeniniais klausimais pasitelkiant ES ir LAK skaitmeninį aljansą, kad abiejuose regionuose būtų skatinama į žmogų orientuota skaitmeninė transformacija;

24. dar kartą ragina iš esmės sustiprinti dviejų regionų bendradarbiavimą kovojant su organizuotu nusikalstamumu ir prekyba narkotikais;

°

° °

25. paveda Pirmininkei perduoti šią rezoliuciją Tarybai, Komisijai ir Komisijos pirmininko pavaduotojai ir Sąjungos vyriausiajai įgaliotinei užsienio reikalams ir saugumo politikai.

AIŠKINAMOJI DALIS

Džiaugiuosi, kad kaip pranešėjas šios svarbios iniciatyvos tema galiu pateikti pranešimą, kuriame atspindima atnaujinta strateginės Europos Sąjungos partnerystės su Lotynų Amerika ir Karibų jūros regionu (LAK) vizija. Šis pranešimas rengiamas laikotarpiu, kai vyksta didžiuliai geopolitiniai pokyčiai ir dėl stiprėjančių autokratinių režimų ir pasaulinio nestabilumo kyla vis daugiau sunkumų puoselėjant mūsų bendras demokratines vertybes, vykdant įsipareigojimą laikytis daugiašališkumo ir tarptautinės teisės.

Europos Sąjunga ir LAK šalys yra natūralios sąjungininkės. Mus sieja glaudūs istoriniai, kultūriniai ir ekonominiai ryšiai ir, dar svarbiau, bendras atsidavimas demokratijai, žmogaus teisėms ir taisyklėmis grindžiamam tarptautiniam bendradarbiavimui. Vis dėlto, nepaisant šio pagrindo, pastaraisiais dešimtmečiais ES angažavimasis regione nebuvo pakankamas, taigi kitiems pasauliniams veikėjams, visų pirma Kinijai, Rusijai ir Iranui, atsirado galimybių savo įtakai plėsti.

Todėl šiame pranešime raginama ryžtingai ir iniciatyviai atnaujinti angažavimąsi. Pranešime primygtinai raginama ES intensyvinti diplomatines pastangas, skatinti ekonomines partnerystes ir stiprinti bendradarbiavimą saugumo, teisingumo ir skaitmeninės transformacijos srityse. Taip pat pabrėžiama iniciatyvos „Global Gateway“ svarba siekiant didinti investicijas ir stiprinti ES, kaip konkurencingos ir patikimos partnerės regione, vaidmenį. Šiomis aplinkybėmis ES ir MERCOSUR susitarimo sudarymas ir ratifikavimas yra nepaprastai svarbus geopolitiškai ir ekonomiškai siekiant atgaivinti dviejų regionų ryšius.

Pabrėžiame, kad reikia vieningai spręsti pagrindinius užsienio politikos klausimus ir, visų pirma, ginti taisyklėmis grindžiamą tarptautinę tvarką. Tai reiškia, kad būtina aiški ir koordinuota pozicija reaguojant į Rusijos agresijos karą prieš Ukrainą ir pasmerkiant autoritarinių režimų veiksmus Nikaragvoje, Kuboje ir Venesueloje.

Kartu pabrėžiame gyvybiškai svarbų parlamentinės diplomatijos vaidmenį ir laukiame 2025 m. lapkričio mėn. įvyksiančio ES ir CELAC aukščiausiojo lygio susitikimo, kaip esminės galimybės dar kartą patvirtinti savo įsipareigojimą siekti modernios, vertybėmis grindžiamos partnerystės, naudingos abiem regionams.

Apibendrinant, šioje ataskaitoje pateikiamas raginimas imtis veiksmų, t. y. atsisakyti retorikos ir užtikrinti, kad ES ir LAK santykiai taptų tikra plataus užmojo, subalansuota ir bendrais principais grindžiama partneryste.

PRIEDAS. SUBJEKTAI ARBA ASMENYS, IŠ KURIŲ PRANEŠĖJAS GAVO INFORMACIJOS

Pagal Darbo tvarkos taisyklių I priedo 8 straipsnį pranešėjas pareiškia, kad, rengdamas šį pranešimo projektą, gavo informacijos iš šių subjektų ar asmenų:

Subjektas ir (arba) asmuo
EU-LAC group

Šį sąrašą parengė ir visą atsakomybę už jį prisiima pranešėjas.

Jeigu sąraše esančių fizinių asmenų tapatybę galima nustatyti pagal jų vardą ir pavardę, jų pareigas arba pagal abu požymius, pranešėjas pareiškia, kad jis atitinkamiems fiziniams asmenims pateikė Europos Parlamento pranešimą dėl duomenų apsaugos Nr. 484 (https://www.europarl.europa.eu/data-protect/index.do), kuriame išdėstytos jų asmens duomenų tvarkymui taikomos sąlygos ir su tuo tvarkymu susijusios teisės.